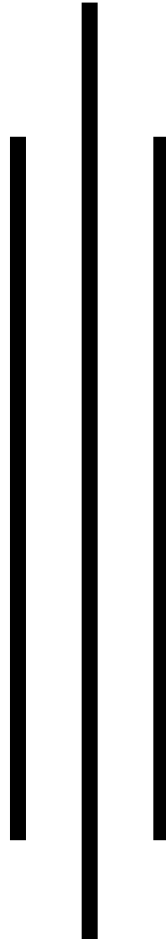

राक्सिराड गाउँ सभाको अठारौँ अधिवेशनमा गाउँ कार्यपालिकाको तर्फबाट उपाध्यक्ष
श्री बनस्तम थिडले प्रस्तुत गर्नुभएको आय र व्ययको अनुमान सहितको बजेट बक्तव्य

राक्सिराड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चैनपुर, मकवानपुर

अध्यक्ष महोदय,

आज सम्बत २०८२ साल असार १० गते म यस गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले श्रीमान् गाउँ पालिकाको अध्यक्षज्यूको निर्देशन बमोजिम यस गरिमामय राक्सिराड गाउँ सभाको अठारौँ अधिवेशनमा गाउँ कार्यपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षको लागि तय गरेको राजस्व तथा व्ययको अनुमान (बजेट) प्रस्तुत गर्न गैरहेको छु ।

यस गौरवशाली क्षणमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका खातिर विभिन्न कालखण्डमा भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन तथा घटनाहरूमा बलिदानी पूर्ण जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरूप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन, २०७९ बाट विभिन्न पदमा निर्वाचित भई आएका हामी निर्वाचित पदाधिकारीहरूले यस राक्सिराड गाउँपालिकामा मितव्ययी, विवेकपूर्ण, प्रभावकारी र जनउत्तरदायी रूपमा स्रोतको परिचालन गर्नुपर्दछ भन्ने मान्यताका साथ बजेट तर्जुमा गरेका छौं । बजेट निर्माणको क्रममा संविधानले व्यवस्था गरे अनुसारका नागरिकका मौलिक हक र अधिकार को रक्षा गर्दै उनीहरूको आर्थिक सामाजिक कल्याणका निमित्त नागरिकको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रूपमा जनमुखी र जनउत्तरदायी सान्दर्भिक सेवा प्रवाहमा अधिकतम ध्यान दिइएको छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म राक्सिराड गाउँपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको आर्थिक गतिविधि तथा बजेट कार्यान्वयनको समिक्षा गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. चालु आर्थिक वर्षमा यस गाउँपालिकाको कुल सरकारी खर्च रु. ५४ करोड ६१ लाख ७३ हजार हुने अनुमान गरिएकोमा हाल सम्म ३६ करोड ५४ लाख २६ हजार अर्थात कुल अनुमानको ६१ प्रतिशत खर्च भईसकेको छ भने यस अषाढ मसान्त सम्म रु. ४० करोड ३ लाख १ हजार २ सय ५० अर्थात कुल खर्च अनुमानको ७३ दशमलब २९ प्रतिशत खर्च हुने अनुमान गरिएको छ ।

२. चालू आर्थिक वर्षमा आन्तरिक आय तर्फ कुल रकम रु. ३ करोड २७ लाख संकलन हुने अनुमान गरिएकोमा चालु आ.व. को हाल सम्ममा रु. १ करोड ७९ लाख ७१ हजार ९ सय २२ अर्थात कुल आय अनुमानको २७ दशमलब ५४ प्रतिशत उठिसकेको छ भने चालु आ.व. को अन्त्यसम्ममा कुल ३ करोड २० लाख उठ्ने संशोधित अनुमान छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म चालू आर्थिक वर्षमा आत्मसात गरिएका केहि उल्लेखनिय उपलब्धिहरु यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

- गाउँपालिकाबासीहरुको व्यावसायिक कृषितिर आकर्षण बढेको छ। टनेल निर्माण गरी मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेति गर्ने प्रचलनमा प्रगति भएको छ । दुर्गम भेगका वडाहरुमा व्यवसायिक बाखापालनमा उल्लेख्य सम्भावना देखिएको छ ।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा राक्सिराङ्ग आधारभुत अस्पताललाई गाउँपालिकामै वीमा सुविधासहितको स्वास्थ्य संस्थाको रूपमा सवलीकरण गरी सेवा प्रवाह गरिएको छ । गाउँपालिकाको दुर्गम वडाहरुमा विभिन्न सहयोगी संस्थाहरुको सहकार्यमा स्वास्थ्य शिवीरहरु सञ्चालन, अपाङ्गता परिक्षण तथा सहायक सामग्री वितरण, विद्यालयमा विद्यार्थी संख्याको आधारमा विद्यालय मर्जर योजनाको कार्यान्वयन, गुणस्तरीय शैक्षिक जनशक्तिको प्राप्ति, बालविवाह न्युनीकरणमा सचेतना विस्तार लगायत सामाजिक क्षेत्रमा गुणात्मक उपलब्धिहरु आत्मसाथ गरिएको छ ।
- एनजिओहरुसँगको समन्वय विगतमा भन्दा प्रभावकारी भएको, वितरणमुखि परियोजनाहरुमा नियन्त्रण गर्दै जनतालाई दीर्घकालिन लाभ पुग्ने किसिमका परियोजनाहरुमा लगानी गराईएको छ। यहाँ कार्यरत एनजीओहरुसँगको सहकार्यमा खानेपानी योजना निर्माण र सञ्चालनमा उल्लेख्य प्रगति भएको छ ।
- स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित साना घरेलु उद्योगहरु कागज उद्योग, दुना टपरी उद्योग लगायतको सम्भावना देखिएको छ ।
- राजमार्गदिखि गाउँपालिकासम्मको पहुँचमार्गहरु व्यवस्थित भएको छ, सडक स्तरीय बन्दै गएको छ, नयाँ ट्रयाक ओपनको योजनाहरुमा उल्लेख्य रूपले न्युनीकरण भई महत्वपूर्ण ग्रामीण सडकहरुको स्तरीकरण भएको छ । पक्कि नाला स्ल्याव ढलान तार जाली तथा रिटेनिङ्ग वाल निर्माण जस्ता स्थायी संरचनामार्फत सडकलाई हिउँद वर्षा दुवै समयमा चल्ने बनाउने कार्य शुरुवात भएको छ ।
- गाउँपालिका भवन, चेपाङ्ग संग्रहालय भवन निर्माणको काम करिव सम्पन्न भैसकेको छ भने वडा कार्यालयको जग्गाहरु प्राप्त भई भवन निर्माणको कार्यलाई तीव्रता दिईएको छ ।
- गाउँपालिकामा लामो समयदेखि रिक्त रहेको प्रशासनिक तथा प्राविधिक जनशक्तिको पदपुर्ती भई सेवा प्रवाहमा सहजता भएको छ ।
- गाउँपालिकाको राजस्व प्रणाली, जिन्सी व्यवस्थापन प्रणाली, हाजीरी प्रणाली र अन्य सेवा प्रवाहलाई अनलाईन प्रणालीमा आवद्ध गराई सेवाको गुणस्तर तथा पारदर्शिता अभिवृद्धि गरिएको छ ।

आदरणीय अध्यक्ष महोदय,

राक्सिराङ गाउँपालिकाले आफ्नो चौतर्फी विकासमा धेरै चुनौती एवं समस्याहरू पार गर्दै गाउँपालिकाको सर्वपक्षीय विकासमा यथासक्य रूपमा अगाडी बढिरहेको छ । तथापि भौगोलिक विकटता, हावापानी, सांस्कृतिक एवं सामाजिक विविधताका दृष्टिले यस गाउँपालिकाको विकास निर्माण कार्य सवै वस्ति र समाजमा सहज छैन । यिनै विविधता माझमा राक्सिराङ गाउँपालिकाले निम्न चुनौतीको सामना गर्दै विकास निर्माणमा अगाडि बढनु परेको छ ।

- गाउँपालिकाबाट हुने गरेको जनशक्ति पलायन र नया पुस्ताको बाह्य बसाइँसराईको प्रवृत्ती रोक्नु चुनौतिपूर्ण बनेको छ ।
- यहाँको विकट पहाडी धरातल, खेतियोग्य जमिनको अभाव, गुणस्तरीय विकासको पूर्वाधारहरूको विकास गर्न नसकीनु, विपद्जन्य जोखिमहरूको कारणले गर्दा हामीले सोचे अनुरूप यस भुगोलको विकास गर्न सकिरहेका छैनौ ।
- दीर्घकालिन ठुला संरचनाहरू पक्कि पुल, गुणस्तरीय सडक, पर्यटन पूर्वाधारहरू निर्माणको लागि गाउँपालिकाको सिमित स्रोतले नपुग्ने र संघीय तथा प्रादेशिक सरकारहरूको हाम्रो क्षेत्र पट्टिको दृष्टि पनि न्यायपूर्ण नहुँदा हामी आर्थिक सामाजिक रूपले केहि पछाडी पर्नुपरेको तितो यथार्थ हामीमाझ छ ।

यी विविध चुनौती र समस्या हुँदाहुँदै पनि समयानुकूल सामाजिक चेतनाको परिवर्तनसँगै यी सवै चुनौतीहरूलाई क्रमशः सामना गर्दै अगाडि बढ्न सक्ने क्षमता समाजमा रहेको हुँदा राक्सिराङ गाउँपालिका सर्वपक्षीय सहकार्यका साथ राक्सिराङवासिको उक्त क्षमताको उपयोग गर्दै अघि बढ्न दृढ संकल्पित छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

आगामी आर्थिक वर्षका लागि बजेट तर्जुमा गर्दा देहाय बमोजिमका आधारहरू लिइएको छ ।

१. नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेका राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू,
२. नेपाल सरकारको चालु आवधिक योजनाले निर्धारण गरेका लक्ष्य रणनीति तथा प्राथमिकताहरू,
३. नेपाल सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
४. दिगो विकास लक्ष्यहरूले निर्धारण गरेका प्रमुख क्षेत्रहरू,
५. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गरेका व्यवस्थाहरू,
६. स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिगदर्शन, २०७८ ले गरेका व्यवस्थाहरू,
७. अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
८. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
९. नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट समय समयमा प्राप्त मार्गदर्शन तथा निर्देशनहरू,
१०. प्रदेश सरकारले तय गरेको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
११. प्रदेश सरकारका विषय क्षेत्रगत नीतिहरू तथा योजनाहरू,

१२. राजनैतिक दलहरू, विषयगत कार्यालय, गै.स.स., नीजि क्षेत्र तथा नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरू,
१३. वस्ति स्तरीय भेला/वडा भेला, वडा समितिबाट प्राथमिकीकरण, राजस्व परामर्श समिति, विभिन्न क्षेत्रगत समितिहरू, बजेट तर्जुमा समिति हुँदै सहभागितामूलक र समावेशी योजना तर्जुमा प्रकृयाद्वारा प्राथमिकीकरण सहित प्राप्त भएका योजनाहरू,
१४. वडा कार्यालयबाट प्राप्त तथ्यांक एवं सूचनाहरू, आदि ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत बजेटका आधारभूत सोच निम्नानुसार रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

दुरदर्शी, जनसहभागितामूलक र जनउत्तरदायी विकास प्रशासन मार्फत आन्तरिक क्षमताको विकास गर्दै भौतिक पूर्वाधार, आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक क्षेत्रको विकास गरी समृद्ध र अनुकरणीय स्थानीय तहको रूपमा राक्सिराडवासीको सुन्दर भविष्य कोर्ने यस बजेटको आधारभूत सोच रहेको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

उल्लेखित आधारभूत सोच पुरा गर्न आगामी आर्थिक वर्षका लागि प्रस्तुत बजेटका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- संविधानको कार्यान्वयनमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारलाई सहयोग र समन्वय गर्ने,
- भौतिक पूर्वाधारको निर्माण तथा नागरिकको क्षमता अभिवृद्धि मार्फत रोजगारीका अवसरहरू वृद्धि गर्दै आर्थिक समता कायम गर्ने,
- राक्सिराड गाउँपालिकाको चौतर्फी विकासका लागि सरकारी श्रोत परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउने,
- गाउँ कार्यपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सेवामा आम नागरिकको सहज पहुँच स्थापित गर्ने,
- विकासका हरेक क्रियाकलापमा नागरिकको सहभागितालाई सुनिश्चित गरी नागरिकको क्षमता विकास र श्रोतको उच्चतम उपयोगलाई सुनिश्चित गर्ने ।

उल्लेखित सोच र उद्देश्य अनुरूपको उपलब्धी हासिल गर्न बजेटमा निम्न प्राथमिकताहरू निर्धारण गरिएको छ ।

१. शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण, खाद्य सुरक्षा तथा सम्प्रभुता,
२. खानेपानी, सरसफाई, वातावरण संरक्षण, भूक्षेत्र एवं प्राकृतिक स्रोतको दीगो उपयोग,
३. भौतिक तथा आर्थिक पूर्वाधारको विकासमार्फत जिविकोपार्जन सुधार,
४. कृषि, पशुपालन, मौरिपालन क्षेत्रको आधुनिकीकरण, विविधिकरण र व्यवसायीकरण,
५. सार्वजनिक, निजी तथा सहकारी क्षेत्रको साझेदारीबाट पर्यटन क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन,
६. रोजगारमूलक समावेशी आर्थिक विकास,
७. सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार र सुशासन प्रवर्द्धन,
८. वन, वातावरण र जलवायु परिवर्तन,
९. मानव अधिकार, एकल महिला, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित र विपन्नको सशक्तिकरण ।

आदरणीय अध्यक्ष महोदय,

११. अब म यिनै उद्देश्य, चुनौती र प्राथमिकताका आधारमा राक्सिराड गाउँपालिकाको आ.व २०८२/०८३ को लागि तयार पारिएको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क.) आगामी आ.व. २०८२/०८३ मा केन्द्रीय अनुदान तर्फ वित्तीय समानीकरणमा रु. १० करोड २५ लाख, सशर्त अनुदान रु. २० करोड ६१ लाख, विशेष अनुदान रु. १ करोड ७५ लाख, समपुरक अनुदान रु. ६८ लाख र राजश्व बाडफाँडबाट रु. १० करोड ६० लाख ७८ हजार ४ सय ७२ गरि संघीय सरकारबाट जम्मा रु. ४३ करोड ८९ लाख ७८ हजार ४ सय ७२ तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरणमा रु. ९६ लाख ११ हजार, राजश्व बाँडफाँड ३ करोड ८४ लाख ९८ हजार ८ सय १७, सशर्त अनुदान रु. १ करोड ८८ लाख १३ हजार, विशेष अनुदान रु. ६० लाख तथा समपुरक अनुदान रु. ३ करोड २९ लाख गरी प्रदेश सरकारबाट जम्मा रु. १० करोड ५८ लाख २२ हजार ८ सय १७ र आन्तरिक आम्दानी अ. ल्या. समेत रु. ९ करोड २१ लाख गरी कुल रु. ६३ करोड ५२ लाख ३१ हजार २ सय ८९ प्राप्त हुने अनुमान छ ।

यसरी प्राप्त हुने आयबाट आगामी आ.व. २०८२/०८३को लागी कुल बजेट रु. रु. ६३ करोड ५२ लाख ३१ हजार २ सय ८९ मध्ये चालु खर्च तर्फ रु. ४८ करोड ५३ लाख ५४ हजार १ सय ५५ (कुल व्ययको ७६ दशमलव ४१ प्रतिशत) र पूँजीगत खर्चतर्फ रु. १४ करोड ९८ लाख ७७ हजार १ सय ३४ (कुल व्ययको २३ दशमलव ५९ प्रतिशत) रकम विनियोजन गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा, राक्सिराङ गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक कार्यक्रम तथा राजश्व र व्ययको अनुमान (बजेट) यस गरिमामय गाउँ सभामा प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गर्नुभएकोमा गाउँपालिका अध्यक्षज्यू एवं गाउँ कार्यपालिका प्रति धन्यवाद दिंदै यस गरिमामय गाउँ सभामा सहभागी हुने सबै गाउँ सभा सदस्यज्यूहरु प्रति सादर धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु । धन्यवाद, नमस्कार ।

बनस्तम थिङ्ग

उपाध्यक्ष